

פרשת פנחס התשע"ד

איתא במדרש רבה "וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלהי הרוחות כל מי שמבקש צרכי צבור כאלו בא בזרוע. יפקוד ה', מה ראה לבקש הדבר הזה אחר סדר נחלות. אלא כיון שירשו בנות צלפחד אביהן, אמר משה הרי השעה שאתבע בה צרכי, אם הבנות יורשות בדין הוא שירשו בני את כבודי. אמר לו הקדוש ברוך הוא נוצר תאנה יאכל פריה, בניך ישבו להם ולא עסקו בתורה, יהושע הרבה שרתך והרבה חלק לך כבוד. והוא היה משכים ומעריב בבית הועד שלך, הוא היה מסדר את הספסלים והוא פורס את המחצלאות. הואיל והוא שרתך בכל כוחו, כדאי הוא שישמש את ישראל שאינו מאבד שכרו. קח לך את יהושע בן נון לקיים מה שנאמר נוצר תאנה יאכל פריה. "

המדרש מביא כאן את התמיהה על אופן הפנייה של משה רבנו ע"ה להקב"ה, כי בכל התורה כולה לא מצאנו פנייה של משה להקב"ה, בלשון וידבר.

ויש להקדים ולבאר כי המילה וידבר, באה בחינת תקיפות, מה שאין המילה ויאמר, באה בחינת רכות. כמו שכתב רש"י על הפסוק וידבר א-להים אל משה ויאמר אליו אני ה'. שהמילה וידבר לשון קשה דהיינו שדבר אתו משפט. והנה לפלא הוא, הכיצד יעיז בן אנוש ואפילו הוא משה רבנו, לדבר בלשון קשה אל מי שאמר והיה העולם.

וכן הוא במדרש תהילים, על הפסוק למה רגשו גוים, אמר ר' יצחק, אדם אומר לחברו למה, מיד הוא כועס. וצדיקים אומרים לבורא למה!!! ואינם נענשים? אלא שצדיקים מבקשים בשביל כלל ישראל, הרי הם מדברים בלשון קשה ואינם נענשים. כיוון שמדברים הם לא בשביל עצמם אלא בשביל עם ישראל.

וכן מצינו בגדעון אשר דיבר קשות, ועוד הקב"ה משבח אותו כמו שכתוב, "ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש ה' עמנו ולמה מצאתנו כל

זאת ואיה כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו ה' ועתה נטשנו ה' ויתננו בכף מדין. ויפן אליו ה' ויאמר לך בכחך זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא שלחתיך. ואומר המדרש תנחומא, לך בכוחך זה והושעת את ישראל. בכוח סגורייא שלמדת על עם ישראל.

וכדי להמחיש, כאשר מדברים למלך על צרכי עצמו, הנה מדברים בלשון תחנונים. כי בוודאי, מלך יושב על כסא דין ורואה למי מכוונים העניינים. אך כאשר מדברים לטובתו של בן המלך, הנה מדברים אליו בלשון תקיפה כי אין עניין כאן לעצמו כי אם למלך עצמו. וכן הוא הדבר במי שנקרא בני בכורי ישראל, כי בנים הם למקום. ולכן, כאשר הצדיקים מדברים לטובתם של עם ישראל, מדברים הם בתקיפות. וגם כאשר המצב של עם ישראל הוא בצורה ירודה, הנה גדעון אומר, הלוא ממצרים העלנו ה'. וכוונתו, שגם במצרים עם ישראל היו עובדי עבודה זרה וה' הצילם. ולכן תובע הוא בלשון תקיפה, את כבודם של עם ישראל. וגם אם הם במצב רוחני ירוד.

אלא שכאן יש אתמהה!! הלוא אומר כאן המדרש, שמשה אומר שהגיעה השעה שאתבע **צרכי**. ואם אלו צרכי משה על מנת למנות את בניו אחריו לשמש את עם ישראל, היאך הוא בא כאילו בזרוע? והלוא אין הם צרכי העם!!! והיה צריך לומר בלשון רכה ותחנונים ולא בלשון תקיפה של **וידבר... יפקוד...** ?

אלא יש לומר, שמשה רבנו עליו השלום כל צרכיו היו אך ורק צרכי העם. כי עליו נאמר, **וירד משה מן ההר אל העם**. כל עניינו של משה הם אך ורק הקשר בין ה' לעם ישראל. כי מהיום שקיבל את השליחות, אפילו בית לא היה לו, ואשתו העידה עליו שפרש מדרכי בני אדם. ולפיכך כל צרכיו הפכו להיות צרכי העם. ואם הדין הוא שהבנים/בנות, יורשים את האב. הרי כל נחלת משה היה צרכי עם ישראל. ולא היה לו כלום חוץ מזה, לא ממון ולא נחלה. ומה גם שהוא משבט לוי אשר אין לו נחלה בא"י, והוא עצמו לא שייך אף במגרשי הלווים. ולכן בדין

הוא להנחיל לבניו אחריו את ירושתו, שהיא הזכות לשמש את עם ישראל.

ועל זה אומר לו ה', כי זכות זאת לשמש את עם ישראל, אינה באה בירושה, כי אם ביגיעה. ונוצר תאנה יאכל פריה. ויהושוע בן נון אשר שימש את משה רבנו בחייו, ימשיכנו לאחר מותו כי הוא הראוי.

יהי רצון מלפני ה' שנזכה לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם ולשרת את עמו ישראל באהבה ובחשק ובשמחה אכי"ר

שבת שלום

יוסף בן דוד